

Příroda Prahy a okolí

V letošním roce vyšly dvě pozoruhodné knihy na téma „příroda Prahy a okolí“. *Neznámá tvář Prahy* autorského kolektivu Kubíková, Kříž, Hrouda, Skalická a Český kras kolektivu Žák, Majer, Cílek. Podobné vědecko-popularizační a regionálně vlastivědné ambice, srovnatelný rozsah, částečný územní přerýv. A přesto jsou veskrze odlišné – pojetím, jazykem a oborově.

První z nich, *Neznámá tvář Prahy*, se nese v duchu čiré popisnosti a je převážně botanická. Jde v podstatě o jakýsi katalog zajímavých rostlin – původních, zavlečených, pěstovaných i zdivočelých, který je řazený trochu nekonzistentně – tu podle vegetačních okruhů, jindy podle původu a vzácnosti. Nechybí užitečný úvod o historii výzkumu pražské květeny, o podnebí, geologii, dějinách osídlení. Představuji si, že po této knížce sáhne především botanik-amatér a vezme ji s sebou na víkendová putování po městě a jeho rozlezlých předměstích s ostrůvky chráněných území, jejichž katalog a mapku kniha rovněž obsahuje. Nalistuje si v ní zajímavé rostliny, které na cestě potká, a nesporně si rozšíří znalosti o mnoho zajímavých údajů. Na nově získané informace se může spolehnout, protože pocházejí z pera odborníků nejzkušenějších, kteří během dlouhých let Prahu prochodili a probádali křížem krážem. Mnoha překvapivých souvislostí a mezioborových přesahů se ale nedočká a možná pocítí i trochu zklamání. Rozladit ho může také trochu nepraktický rejstřík, protože pokud zná pouze latinské pojmenování rostliny, bude si nejprve muset vyhledat český ekvivalent, a teprve potom odkaz na příslušnou stránku.

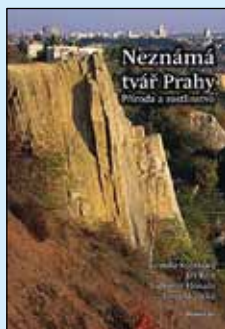
Český kras je kniha jiného ražení. Psali ji jeskyňáři a geologové, ale zároveň nadšenci a uznávaní badatelé ve svém oboru. Působí mnohem košatěji, celistvěji, máme před sebou skutečné literární dílo – kniha se čte jedním dechem. Je rovněž nabitá fakty, ale především netriviálními souvislostmi. Do textu dokonce našla cestu řada zcela nedávných důležitých objevů. K nim patří například doklady o hlubokém promrzání jeskyní na vrcholu poslední doby ledové, které sesbíral první z autorů. Dozvíme se také, že krasové dutiny jsou mnohem starší, než se ještě donedávna tušilo. Že se vlastně jedná o fosilní kras vyvinutý v mnoha navazujících etapách, z nichž nejstarší se datuje ještě hluboko do třetihor. Krasová výzdoba a výplně

krasových dutin proto tvoří jakýsi referenční katalog vývoje přírody za dobu posledních několika milionů let. Takový záznam nemá v Čechách a téměř nikde jinde obdobu. Podtitul *Klíč k české krajině* nese kniha plným právem. Myslím, že jedno lze budoucímu čtenáři garantovat: Po jejím přečtení bude hledět nejen na Český kras, ale i na celé Čechy novými očima. A možná se bude udiveně zamýšlet nad věcmi, o kterých si dosud bláhově myslel, že je dobře zná.

Obrazový doprovod obou knih je jakousi metaforou jejich obsahu. Kvalitní, ale veskrze popisné kresby a fotografie v *Neznámé tváři Prahy* versus technicky dokonalé, kompozičně rafinované a svým sdělením jaksi „panoramatické“ fotografie Martina Majera v Českém krasu.

Aby bylo na závěr této krátké recenze jasno: Nejsem a priori zaujatý proti popisnosti v populárněvědecké ani jiné literatuře. Trefný a solidní popis je jistě dobrým znamením a devízou v dnešní tak trochu vyprázdněné a po povrchu věcí efektně klouzající době, jež se hemží myriádami elektronických informačních klonů (což nahlédne každý, kdo se zkusil dopídit na internetu nějaké seriózní a nezploštělé informace). Obě knihy rozhodně stojí za pozornost. Jen každá trochu jiným způsobem.

PETR POKORNÝ

**JARMILA KUBÍKOVÁ, JIŘÍ KŘÍŽ,
LUBOMÍR HROUDA, ANNA
SKALICKÁ: Neznámá tvář Prahy
(Příroda a rostlinstvo)**

Dokořán, Praha 2014, 272 stran, 298 Kč,
ISBN: 978-80-7363-599-2

**KAREL ŽÁK, MARTIN MAJER,
VÁCLAV CÍLEK: Český kras
(Klíč k české krajině)**

Academia, Praha 2014, 276 stran,
595 Kč, ISBN: 978-80-200-2381-0

